

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน นายสุกชัย ไชยลังกา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร. อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. มนัส สุวรรณ กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ เพื่อศึกษา (1) สถานการณ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอยในปัจจุบัน (2) แนวโน้มของสถานการณ์ขยะมูลฝอยในอนาคต (3) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่เทศบาลตำบลแม่สาย และ (5) เพื่อเสนอแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่เทศบาลตำบลแม่สาย ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาจาก เอกสาร การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกต และการจัดกลุ่มสนทนา เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะ

ผลการศึกษา ดังนี้

1. สถานการณ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย ในช่วงที่ทำการศึกษานั้น การวิจัยพบว่า ประชากรกลุ่มผู้ผลิตขยะมูลฝอย มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 2.25 ต่อปี เป็นทั้งประชากรที่อาศัยในชุมชนเขตเทศบาลตำบลแม่สาย กลุ่มนักท่องเที่ยว ประชากรแฝง ประชากรพลัดถิ่น และ จีนฮ่ออพยพ และผู้ข้ามแดน

ขยะมูลฝอย มีแหล่งกำเนิดจาก ที่พักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงเรียน ตลาดสด และร้านอาหาร มีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ย 17.44 ตัน/วันโดยประชากรกลุ่มผู้ผลิตขยะมูลฝอยมีอัตราการผลิตเฉลี่ย 0.64 กิโลกรัม/คน/วัน

ประชากรในชุมชนเขตเทศบาลตำบลแม่สาย สรุปได้ว่า มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยหลายทาง เช่น การใช้บริการของเทศบาลตำบลแม่สาย การเผา และการฝัง ตลอดจนการนำไปทิ้งยังสถานที่สาธารณะในชุมชน การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่มีการคัดแยก

โดยจะทิ้งรวมกันทุกประเภท นอกจากนี้ การเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยกับเทศบาลตำบลแม่สายของประชาชนยังอยู่ในระดับต่ำ

2. แนวโน้มของสถานการณ์ขยะมูลฝอยในอนาคต คาดว่าจะเป็นปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 78.57 ตัน/วัน ในอีก 10 ปีข้างหน้า หรือในปี พ.ศ. 2555 โดยปริมาณขยะมูลฝอยจะมีแนวโน้มสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 2.5 กิโลกรัม/ปี ซึ่งเป็นปริมาณที่สูงขึ้นตามแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชากรผู้ผลิตขยะมูลฝอย การเพิ่มปริมาณของขยะมูลฝอยในอีก 10 ปีข้างหน้าดังกล่าว นับว่าเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงและจะนำมาซึ่งปัญหาในการบริหารจัดการในอนาคต

3. รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย การวิจัยพบว่า ระบบรวบรวม การจัดเก็บ และการขนส่ง ตลอดจนการกำจัด ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ ขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และรถยนต์บรรทุกขยะยังมีไม่เพียงพอ อีกทั้งบุคลากรยังขาดความชำนาญ ขาดประสบการณ์ และมีจำนวนจำกัด ด้านวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นของตนเอง นอกจากนี้งบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยก็ยังมีจำนวนจำกัด

4. การวิจัยครั้งนี้ขอเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะมูลฝอย ดังนี้

4.1 เทศบาลตำบลแม่สาย ควรจัดทำแผนแม่บทในการจัดการขยะมูลฝอยในระยะยาว 5 - 10 ปี และจะต้องจัดทำแผนในระยะสั้น หรือแผนประจำปี ให้สอดคล้องและครอบคลุมแผนงาน 4 แผนงาน ได้แก่ แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก แผนงานเฝ้าระวังป้องกัน แผนงานบำบัดและฟื้นฟู และแผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ

4.2 เทศบาลตำบลแม่สาย จะต้องพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กร เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพ ให้มีความสามารถรองรับและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย มี 3 แนวทาง คือ

5.1 เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและมีประสิทธิภาพ

5.2 ควบคุมการผลิตขยะมูลฝอยของประชาชน

5.3 ให้เกิดความร่วมมือกันทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน

Independent Study Title	A Study for Action Planning About Garbage Management in Mae - Sai Municipal Zone Mae - Sai District, Chiang Rai Province		
Author	Mr. Supachai Chailungga		
M.A.	Men and Environment Management		
Examining Committee	Assoc.Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Chairman	
	Prof. Dr. Manat Suwan	Member	
	Assoc.Prof. Prayad Pandee	Member	

Abstract

The main objectives were to study (1) the current situation of garbage in Mae Sai municipality area; (2) its future trend; (3) management patterns of the municipality's garbage management; (4) suggestions for garbage management in the area; and (5) plans proposed for the municipality of Mae Sai in garbage management.

The researcher used a set of questionnaires, documentary analysis issues, informal interviews, observations, and focus group discussions in collecting data.

The results of the study were as follows :

1. The current situations of garbage in Mae Sai were as that there was an increasing number of the people at a rate of 2.25 percent per year. Those people consisted of the Mae Sai residents, tourists, unidentified residents, and border - crossing visitors. They were all garbage producers. The garbage origins were houses, business buildings, schools, market places, and restaurants. The garbage were produced about 17.44 tons per day, with an average of 0.64 kilograms per person per day.

The residents behaviors relating to garbage dispose could be mostly relating to burning, dumping in public areas without classification. The degree of participation of the people in garbage management with the Mae Sai municipality was low.

2. The future trend of garbage situation was foreseen as an increasing rate of the garbage up to 78.57 tons per day with in the next 10 years or in 2012, or an increase of 2.5 kilograms per cent per year.

3. The municipality management pattern of garbage related to various aspects of limitation. Those were lacking of equipment, insufficient garbage collecting trucks, personnel with expertise and knowledge of garbage disposal and management, inappropriate dumping sites, and limited budget.

4. This research proposed the Mae Sai municipality to perform as follows :

4.1 Establishing a master plan for long terms garbage management. Such a plan should cover four areas - awareness creation , prevention , reconstruction , and operation research.

4.2 Improving the garbage management system of the organization in order to strengthen its carrying capability for the increasing quantity of garbage with a higher degree of efficiency.

5. The operation plans for garbage management were suggested as follows (1) to manage the garbage in line with the sanitary principle effectively; (2) to control the producing behaviors of the people; and (3) to establish inter - coordination between the governmental, private and public sectors.